

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudkyň JUDr. Barbary Pořízkové a Mgr. Daniely Zemanové v právní věci žalobce: **BENET a.s.**, se sídlem Sokolovská 25, Praha 8, zastoupeného Jakubem Hajdučíkem, daňovým poradcem se sídlem Vodičkova 41, Praha 1, proti žalovanému: **Finanční ředitelství pro hlavní město Prahu**, se sídlem Štěpánská 28, Praha 1, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 23. 9. 2004, č. j. FŘ-6781/13/04, v řízení o námitce podjatosti vznesené žalobcem proti soudkyním Městského soudu v Praze Mgr. Janě Brothánkové, JUDr. Marcela Rouskové a JUDr. Ludmile Sandnerové, ve věci vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 10 Ca 173/2007,

t a k t o :

Soudkyně správního úseku Městského soudu v Praze Mgr. Jana Brothánková, JUDr. Marcela Rousková a JUDr. Ludmila Sandnerová **n e j s o u v y l o u č e n y** z projednávání a rozhodování věci vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 10 Ca 173/2007.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobou podanou u Městského soudu v Praze (dále i „městský soud“) napadl žalobce rozhodnutí žalovaného ze dne 23. 9. 2004, č. j. FŘ-6781/13/04, kterým bylo zamítnuto jeho odvolání proti dodatečnému platebnímu výměru Finančního úřadu pro Prahu 8 ze dne 19. 11. 2002, č. j. 204105/02/008512/7864, na daň z přidané hodnoty za zdaňovací období prosinec 2000, kterým byla žalobci dodatečně vyměřena daň z přidané hodnoty v částce 538 296 Kč.

Městským soudem byla tato žaloba usnesením ze dne 13. 9. 2005, č. j. 10 Ca 240/2004 – 50, odmítnuta a žalobce jej napadl kasační stížností. Nejvyšší správní soud napadené usnesení městského soudu zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení rozsudkem ze dne 11. 4. 2007, č. j. 2 Afs 135/2006 - 76.

Žalobce poté, kdy se dozvěděl o nařízeném jednání, dne 28. 1. 2008 elektronickým podáním vznesl námitku podjatosti proti soudkyním Městského soudu Praze Mgr. Janě Brothánkové, JUDr. Marcela Rouskové a JUDr. Ludmile Sandnerové. Pochybnosti o nepodjatosti výše uvedených soudkyň spatřuje žalobce ve skutečnosti, že v této věci již zmíněné soudkyně jednou rozhodovaly a po zrušení a vrácení věci Nejvyšším správním soudem budou tuto věc znovu projednávat a v ní rozhodovat. Žalobce ve své námitce

podjatosti dále uvádí, že městský soud mu svými nezákonnými usneseními způsobil škodu spočívající ve vynaložení soudního poplatku a nákladech na advokáta, o kterých budou tyto soudkyně rozhodovat. Žalobce je názoru, že nikdo nemůže být soudcem ve své věci a jestliže mají soudkyně rozhodovat o náhradě nákladů řízení, jde částečně o rozhodování o škodě, kterou svými nezákonnými usneseními způsobil, rozhodování o své věci je však vyloučeno a podle žalobce soudce tak nemůže dostát své povinnosti rozhodovat nestranně. Současně uvedl, že soudkyně vyložily soudní řád správní v jeho neprospěch tak intenzivně negativně, že považovaly za správné odepřít mu právo na soudní ochranu chráněné Listinou základních práv a svobod. Včasnost své námitky podjatosti odvozuje žalobce od skutečnosti, že zatím neproběhlo v druhé fázi řízení, tedy po vrácení věci od kasačního soudu, ve věci žádné jednání, při kterém by se složení senátu dozvěděl, pouze z předvolání k jednání je patrné, že předsedkyní senátu je Mgr. Jana Brothánková.

K podané námitce podjatosti se vyjádřily dotčené soudkyně Městského soudu v Praze (č. 1. 99 a 104 spisu). Soudkyně Mgr. Jana Brothánková a JUDr. Ludmila Sandnerová shodně uvedly, že nemají žádný poměr k věci samé ani k jejím účastníkům nebo jejich zástupcům a ve věci se necítí být podjaty. Předsedkyně senátu Mgr. Jana Brothánková ve svém vyjádření k námitce podjatosti dále uvedla, že senát 10 Ca podle rozvrhu práce na rok 2008 v této věci je v obsazení předsedkyně senátu Mgr. Jana Brothánková a soudci JUDr. Ludmila Sandnerová a JUDr. Jan Ryba. JUDr. Jan Ryba nebyl dosud účasten rozhodování v této věci a JUDr. Marcela Rousková již není členem senátu 10 Ca a není ani členem zastupujícího senátu 9 Ca a 12 Ca. Soudkyně JUDr. Marcela Rousková uvedla, že nemá žádný poměr k dané věci, ani k účastníkům nebo jejich zástupcům a nezná žádné okolnosti způsobující důvod pochybovat o její nepodjatosti. Současně uvedla, že podle platného rozvrhu práce již není členkou senátu, který bude věc rozhodovat, ani členkou zastupujícího senátu.

Námitka podjatosti byla postupem podle § 8 odst. 5 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, v platném znění (dále jen „s. ř. s.“), předložena k rozhodnutí Nejvyššímu správnímu soudu.

Podle § 8 odst. 1 s. ř. s. soudci jsou vyloučeni z projednávání a rozhodnutí věci, jestliže se zřetelem na jejich poměr k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům je dán důvod pochybovat o jejich nepodjatosti. Vyloučení jsou též soudci, kteří se podíleli na projednávání nebo rozhodování věci u správního orgánu nebo v předchozím soudním řízení. Důvodem k vyloučení soudce nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech.

Podle § 8 odst. 5 s. ř. s. účastník nebo osoba zúčastněná na řízení může namítnout podjatost soudce, soudní osoby, tlumočníka nebo znalce. Námitku musí uplatnit do jednoho týdne ode dne, kdy se o podjatosti dozvěděl.

Součástí práva na spravedlivý proces tak, jak je vymezeno v čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a v čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, je garance toho, aby ve věci rozhodoval nezávislý a nestranný soudce. Nestrannost a neaujatost soudce je jedním z hlavních předpokladů spravedlivého rozhodování a jednou z hlavních premis důvěry občanů a jiných subjektů v právo a právní

stát (čl. 1 odst. 1 Ústavy České republiky). Nestrannost soudce je především subjektivní kategorií vyjadřující vnitřní psychický vztah soudce k projednávané věci v širším smyslu (zahrnuje vztah k předmětu řízení, účastníkům řízení, jejich zástupcům), o které je schopen relativně přesně referovat toliko soudce sám. Pouze takto úzce pojímaná kategorie nestrannosti soudce by však v praxi stěží našla uplatnění vzhledem k obtížné objektivní přezkoumatelnosti vnitřního rozpoložení soudce. Kategorii nestrannosti je proto třeba vnímat širše, tedy i v rovině objektivní. Za objektivní ovšem nelze považovat to, jak se nestrannost soudce pouze subjektivně jeví vnějšímu pozorovateli (účastníkovi řízení), nýbrž to, zda reálně neexistují okolnosti, které by mohly objektivně vést k legitimním pochybnostem o tom, že soudce má k věci určitý, nikoliv nezaujatý vztah. Vyloučení soudce z projednávání a rozhodování věci má být založeno nikoliv na skutečně prokázané podjatosti, ale již tehdy, jestliže lze mít pochybnost o jeho nepodjatosti. Subjektivní hledisko účastníků řízení o podjatosti může být podnětem k jejímu zkoumání; rozhodování o této otázce se však musí dít výlučně na základě hlediska objektivního (shodně nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 370/04).

Podjatost soudce zasahuje do principu nezávislosti soudce, neboť nestrannost soudce tento princip předpokládá. Samotný pojem soudce totiž s sebou nese atribut nezaujatosti a nestrannosti a bez toho, že by se nepředpokládal, nebylo by důvodu ani pro konstituování soudní moci jako jednoho z pilířů demokratické společnosti. Rozhodnutí o vyloučení soudce z důvodů uvedených v § 8 s. ř. s. představuje výjimku z ústavní zásady, podle níž nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci s tím, že příslušnost soudu i soudce stanoví zákon (článek 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod). Tak, jak zákon tuto příslušnost stanovil, je zásadně dána, a postup, kterým je věc odnímána soudu příslušnému a přikázána soudu, resp. soudci jinému, je nutno chápat jako postup výjimečný. Vzhledem k tomu lze vyloučit soudce z projednávání a rozhodnutí přidělené věci jen výjimečně a ze skutečně závažných důvodů, které mu reálně brání rozhodnout v souladu se zákonem nezaujatě a spravedlivě.

Námítka podjatosti v dané věci odůvodňuje žalobce tím, že věc budou projednávat a rozhodovat po zrušení předchozího rozhodnutí opakovaně shora uvedené soudkyně správního úseku. Jedním z důvodů pro vyloučení soudců je dle ustanovení § 8 odst. 1 s. ř. s. sice skutečnost, že se tito podíleli na projednávání nebo rozhodování věci u správního orgánu nebo v předchozím soudním řízení, to však pouze za předpokladu, že jde o totožnou věc, kdy podílem na předcházejícím soudním řízení bude například situace, kdy soudce působil ve věci jak u krajského soudu, tak posléze u Nejvyššího správního soudu, popřípadě naopak, kdy jako člen senátu Nejvyššího správního soudu by věc vrátil krajskému soudu, kde by zasedal jako člen senátu, nebo jako specializovaný samosoudce, a měl by ji znovu projednávat. Taková situace však v posuzovaném případě nenastala a výslovně není ani namítána. Postup, kdy soudce rozhoduje znovu ve věci po jejím zrušení a vrácení zpět Nejvyšším správním soudem, je zcela standardní a nemůže ve svém důsledku způsobit podjatost soudce. Zcela mylné je rovněž ničím neodůvodněné tvrzení žalobce, že soudkyně budou samy rozhodovat o škodě, kterou nezákonným rozhodnutím způsobily, neboť soud v novém rozhodnutí rozhodne kromě věci samé o náhradě nákladů řízení i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti, nikoliv však o žádné náhradě škody.

K poslední námitce, že soud v předchozím řízení odepřel žalobci právo na soudní ochranu, je nutno uvést, že zákon vylučuje, aby důvodem pochybnosti o soudcově nepodjatosti mohly být okolnosti, které spočívají buď v jeho postupu v řízení o projednávané věci, nebo v jeho rozhodování v jiných věcech. V postupu soudu při projednávání konkrétní věci se totiž projevuje samotný výkon soudnictví a tyto okolnosti samy o sobě nemohou být důvodem k pochybnosti o nepodjatosti soudce.

Soudce může být vyloučen z rozhodování jen z objektivních důvodů, nikoli pro subjektivní a ničím nepodložené přesvědčení účastníka řízení. Zpochybňovat rozhodnutí soudu jistě lze. K tomu však slouží opravné prostředky a nikoli ničím neodůvodněná námitka podjatosti soudců.

S ohledem na vše shora uvedené, zejména na skutečnost, že rozhodování v téže věci po zrušení rozhodnutí Nejvyšším správním soudem není důvodem způsobilým vyvolat pochybnosti o nepodjatosti soudkyň Mgr. Jany Brothánkové a JUDr. Ludmily Sandnerové, které v dané věci mají znovu rozhodovat, a dále vzhledem k tomu, že samy tyto soudkyně se necítí být z projednávání a rozhodnutí věci vyloučeny, neshledal Nejvyšší správní soud návrh žalobce na vyloučení uvedených soudkyň z projednávání a rozhodování posuzované věci důvodným. Pokud jde o soudkyni JUDr. Marcelu Rouskovou, tato již dle platného rozvrhu práce pro rok 2008, jakož i obsahu svého vyjádření, není členkou senátu, který bude danou věc rozhodovat, a ani členkou zastupujícího senátu, takže její podjatost v dané věci nepřichází v úvahu, proto soud neshledal důvody, o které žalobce opřel svoji námitku podjatosti, za schopné způsobit vyloučení ani jedné ze shora uvedených soudkyň v projednávané věci.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 19. března 2008

JUDr. Radan Malík
předseda senátu